

Afgørelser – Reg. nr.: 07893.00

Fredningen vedrører: Ugleenge

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet 01-10-1997

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet 31-07-1996

Kendelser

Deklarationer

NATURKLAGENÆVNET >

Naturklagenævnets afgørelse
af 1. oktober 1997
om fredning af en lokalitet med Salep Gøgeurt ved Ugleenge i Aakirkeby
Kommune, Bornholms Amt.
(sag nr. 97-111/400-0005).

Fredningsnævnet for Bornholms amt har ved kendelse af 31. Juli 1996 truffet afgørelse om fredning af et ca. 10 ha stort areal med Salep Gøgeurt ved Ugleenge i Aakirkeby Kommune. Fredningssagen er rejst af Danmarks Naturfredningsforening i 1995 og omfatter 4 ejendomme.

Fredningsnævnets afgørelse er påklaget til Naturklagenævnet af en lodsejer med krav om højere erstatning.

Fredningsområdet

Det ca. 10 ha store areal ligger i landzone og er i regionplanen for Bornholms Amt (1993-2005) udpeget som særligt jordbrugsområde.

Området er en del af Ugleenge, der er en af de på Bornholm forholdsvis sjældne ferske enge; området er i for- og eftersommeren hjemsted for et væsentligt antal vadefugle og andre fugle knyttet til engarealer.

På den centrale del af området, der er på ca. 3,7 ha, findes en af Danmarks største bestande af Salep Gøgeurt; det anses derfor for at være en enestående botanisk lokalitet. Det centrale område er et ekstensivt afgræsset engareal; de tilgrænsende græsbevoksede arealer bærer præg af at være gødsket og hælder svagt ned mod området med Salep Gøgeurt; disse arealer indgår naturligt i landskabet.

Midt i den centrale del af engen findes resterne af en gammel fægård (dyrefold til kvæg fra perioden 1819-1866); fægården er den eneste fritliggende af sin art på Bornholm.

Igennem den centrale del af området løber en vandrig bæk. Grundfjeldet er mange steder synligt og mindre sten ligger spredt i området. Engen bærer endvidere præg af stenbrud, der på visse tider af året fremstår som vandhuller.

Fremtidig gødskning og sprøjtning i og omkring lokaliteten kan have en negativ indvirkning på vegetationen, herunder specielt på bestanden af Salep Gøgeurt.

Fredningssagens behandling for fredningsnævnet

Danmarks Naturfredningsforening har under sagen fremsat ændringsforslag, der begrænsede fredningen fra et areal på ca. 13 ha til et areal på ca. 10 ha og som gav mulighed for et noget større græsningstryk på det centrale område. Endvidere blev der fastsat grænser for gødskningen på arealerne uden for det centrale område. Danmarks Naturfredningsforening og Bornholms Amt har senere fremsat yderligere ændringsforslag om henholdsvis afgræsning af det centrale område og naturplejen.

Bornholms Amt har anbefalet fredningsforslaget med de indarbejdede ændringer. Ingen af lodsejerne har udtalt sig imod fredningsforslaget efter ændringerne.

Fredningsnævnets afgørelse

Formålet med fredningen er primært at sikre Salep Gøgeurtens fortsatte bestand i området. Endvidere er formålet at sikre naturhistoriske og landskabelige værdier. Fredningen indeholder derfor forbud mod opdyrking, sprøjtning og bebyggelse samt på det centrale område tillige forbud mod gødskning med andet end den naturlige gødning fra græssende kreaturer og får. Tilstanden i de eksisterende vådområder må ikke ændres.

På det centrale område af fredningen må græsningstrykket højst udgøre 1,5 storkreaturer pr. ha og afgræsning med får må først finde sted efter den 1. Juli.

Bornholms Amt kan foretage naturpleje og naturgenopretning til opfyldelse af fredningens formål.

Sagens behandling for Naturklagenævnet

I sagens behandling, herunder besigtigelse og offentligt tilgængeligt møde den 23. Oktober 1996 med de i sagen interesserede, har deltaget 8 af Naturklagenævnets 10 medlemmer, (Lars Busck, J.J.Bolvig, Aage Brusgaard, Leif Hermann, Sv. Aage Jensen, Hans Chr. Schmidt, Niels J. Langkilde og Svend Taanquist).

Naturklagenævnet skal enstemmigt udtale:

Det tiltrædes, at der gennemføres fredning efter naturbeskyttelseslovens kap.6 med det formål at sikre Salep Gøgeurtens fortsatte bestand i området samt for at sikre, at de kulturhistoriske og landskabelige værdier i området bevares. De af fredningsnævnet fastsatte fredningsbestemmelser tiltrædes i realiteten.

Om fredningsområdets afgrænsning udtaler et flertal på 5 medlemmer:

Det tiltrædes, at fredningsområdet afgrænses således, som fredningsnævnet har bestemt.

Mindretallet stemmer for at fredningen alene skal omfatte arealerne under matr. nr.23h, Åker.

Idet fredningsnævnets kendelse af 31. Juli 1997 ophæves, fastsættes herefter følgende fredningsbestemmelser for det ca. 10 ha store område ved Ugleenge, som er vist på kortet, der hører til Naturklagenævnets afgørelse (fredningskortet):

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at sikre Salep Gøgeurtens fortsatte bestand i området. Fredningen har endvidere til formål at sikre bevaring og forbedring af de natur- og kulturhistoriske samt de landskabelige værdier i området.

§ 2. Bevaring af området.

Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand.

§ 3. Bebyggelse.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og jagthytter o.lign. eller opstilles campingvogne o.lign. Fredningen er dog ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige laskure for kreaturer, når beliggenheden og udformningen er godkendt af fredningsnævnet.

§ 4. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der ikke anlægges campingplads, sportsanlæg, skydebane, eller oplags- og losseplads. Der må ikke anbringes tårne, master, vindmøller, hegn eller skæmmende indretninger. Endvidere må der ikke føres luftledninger hen over det fredede område.

§ 5. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages opfyldning, planering, afgravning eller henkastning af affald o. lign. Sten må ikke fjernes fra arealet og planter og urter må ikke plukkes eller opgraves, medmindre det sker som led i naturplejen, jf. § 11.

§ 6. Veje.

Der må ikke anlægges nye veje eller foretages omlægning af eksisterende veje.

§ 7. Vandløb og vådområder.

Eksisterende åbne vandløb må ikke rørlægges eller omlægges, og tilstanden af eksisterende søer og vandhuller må ikke ændres.

§ 8. Bevoksninger.

Arealerne må ikke yderligere tilplantes. Eksisterende skovbevoksninger må vedligeholdes og gentilplantes med løvtræ. Plukhugst er tilladt.

§ 9. Arealernes drift.

Arealerne må ikke opdyrkes. Der må ikke sprøjtes med kemiske bekæmpelsesmidler. Det centrale område (matr. nr. 23h) med vedvarende græs må ikke gødskes andet end ved den naturlige gødning fra græssende kreaturer. Græsningstrykket på det centrale område må højst udgøre 1,5 storkreaturer pr. ha. De omkringliggende græsningsområder (dele af matr.nr. 32e, 23f og 22g) må årligt gødskes med max. 72 kg N, 6 kg P og 21 kg K pr. ha. På det centrale område må afgræsning med får først finde sted efter den 1. Juli.

§ 10. Offentlighedens adgang.

Offentligheden har i det omfang, der ikke er adgang til arealerne i medfør af naturbeskyttelseslovens bestemmelser, kun ret til færdsel og ophold i området efter aftale med den enkelte ejer.

§ 11. Naturpleje.

Bornholms Amt kan foretage naturpleje og naturgenopretning til opfyldelse af fredningens formål. Herunder kan der fjernes bevoksning, foretages høslet og udsættes kreaturer til afgræsning. Beføjelserne for plejemyndigheden til at pleje det fredede område fremgår af de almindeligt gældende regler, for tiden miljøministeriets bekendtgørelse nr. 551 af 22. Juni 1992.

§ 12. Dispensation.

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-10, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50.

På Naturklagenævnets vegne



Lars Busck

Naturklagenævnets formand

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

FORTEGNELSE

over ejendomme, der helt eller delvis omfattes af Naturklagenævnets afgørelse af august 1997 om fredning af en lokalitet med Salep Gøgeurt ved Ugleenge i Aakirkeby Kommune (sag nr. 97-111/400-0000).

Åker:

Matr. nr. 22g, 23e, 23f og 23h.

REG. NR 7893.00

Naturklagenævnets afgørelse

af 1.oktober 1997

om erstatning i anledning af fredning af en lokalitet med Salep Gøgeurt ved Ugleenge i Aakirkeby Kommune, Bornholms Amt.

(sag nr. 97-111/400-0005).

Fredningsnævnet for Bornholms Amt har ved kendelse af 31. Juli 1996 truffet afgørelse om erstatning i anledning af den samtidig besluttede fredning af et ca. 10 ha stort areal med Salep Gøgeurt ved Ugleenge i Aakirkeby Kommune. Erstatning er tilkendt med i alt 13.000 kr. til 4 ejere.

Fredningsnævnets afgørelse er påklaget til Naturklagenævnet af ejeren af matr. nr. 23h Åker.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet har tilkendt erstatning til de fire ejere, hvis ejendomme er omfattet helt eller delvis af fredningen, med udgangspunkt i en grundtakst på 1.000 kr. pr. ha og en mindsteerstatning på 1.000 kr. pr. ejendom. For en ejers vedkommende er erstatningen dog fastsat skønsmæssigt.

Ejendommen matr. nr. 23e har et samlet areal på ca. 2,9 ha, hvoraf 0,8 ha omfattes af fredningen. Det er en fritidsejendom, der efter sin størrelse og beliggenhed i landzone og i et område udlagt til særlige jordbrugsformål ikke kan udnyttes erhvervsmæssigt. Fredningsnævnet har ikke ment, at der har bestået mulighed for en væsentlig anden anvendelse af arealet end den hidtidige og finder ikke, at ejerne ved pålæg af dyrkningsforbud og sprøjtningsforbud på 0,8 ha påføres en forrin-

gelse af ejendommens handelsværdi. Fredningsnævnet har tilkendt minimumserstatningen på 1.000 kr.

Ejendommen matr. nr. 22g har et samlet areal på ca. 13,3 ha, hvoraf 2,7 ha omfattes af fredningen. Ejendommen matr. nr. 23f har et areal på ca. 2,8 ha, der for hele arealets vedkommende er omfattet af fredningen. For så vidt angår disse to ejendomme har fredningsnævnet ment, at den fremtidige anvendelse af de fredede arealer ikke vil adskille sig væsentligt fra den hidtidige anvendelse, idet en opdyrkning af disse arealer heller ikke hidtil har fundet sted. Pålæg af dyrknings- og sprøjtningforbud, hvoraf sidstnævnte næppe har nogen konkret betydning, kan derfor efter fredningsnævnets vurdering ikke begrunde erstatning ud over, hvad der anses for dækket ved en erstatning efter grundtakst på 1.000 kr. pr. ha. Erstatningen er herefter fastsat til 3.000 kr. for begge ejendomme.

Ejendommen matr. nr. 23h har et areal på ca. 3,7 ha, der for hele området vedkommende er omfattet af fredningen; matr. nr. 23h udgør en del af den i alt ca. 6,1 ha store landbrugsejendom matr. nr. 8e og 23h Åker. Fredningsnævnet har ment, at det kun er muligt at foretage en begrænset landbrugsmæssig udnyttelse af den fredede del af ejendommen; ejendommen kan naturligt kun anvendes til græsning i en ikke særlig intensiv grad. Da fredningsbestemmelserne imidlertid begrænser græsningstrykket i forhold til det hidtidige maksimalt mulige kviehold på ejendommen og mulighederne for at holde får, har fredningsnævnet vurderet, at fredningen påfører ejendommen ulemper, der nedsætter ejendommens handelsværdi mere, end hvad der erstattes med sædvanlig grundtakst på 1.000 kr. pr. ha. Fredningsnævnet har derfor fastsat erstatningen skønsmæssigt til i alt 6.000 kr.

Klagen

Ejeren af matr. nr. 23h har påklaget den tilkendte erstatning på 6.000 kr. med påstand om, at erstatningen bør fordobles til 12.000 kr. for bedre at dække det tab og de gener, som fredningen medfører.

Naturklagenævnets beslutninger

I sagens behandling har deltaget 8 af Naturklagenævnets 10 medlemmer, (Lars Busck, J.J. Bolvig, Aage Brusgaard, Leif Hermann, Sv. Aage Jensen, Hans Chr. Schmidt, Niels J. Langkilde og Svend Taanquist)..

Naturklagenævnet skal enstemmigt udtale:

Ved anden afgørelse af dags dato har Naturklagenævnet tiltrådt, at området fredes efter naturbeskyttelseslovens kap. 6 i realiteten sådan som fredningsnævnet har bestemt.

Afgørelsen ændrer ikke grundlaget for fredningsnævnets erstatningstilkendelse.

Fredningserstatningerne fastsættes under hensyn til den nedgang i arealernes handelsværdi, der er en følge af fredningsbestemmelserne herunder navnlig bestemmelsen om arealernes fremtidige drift, der bl.a. betyder, at arealerne ikke må opdyrkes, gødskes eller sprøjtes ligesom græsningstrykket på det centrale område er begrænset, samt bestemmelsen om naturpleje og naturgenopretning.

Naturklagenævnet finder herefter ud fra en konkret vurdering, at erstatningerne bør forhøjes til det dobbelte af, hvad fredningsnævnet har tilkendt.

Et mindretal på to medlemmer stemmer dog for, at erstatningen for matr. nr. 23h bør fastsættes til et beløb på 8.000 kr.

Idet fredningsnævnets erstatningsafgørelse ophæves, fastsættes erstatningen efter naturbeskyttelseslovens § 39, stk.1 herefter således:

<u>Lb.nr.1.</u> Niels Peter Jakobsen	12.000 kr.
Matr. nr. 23h Åker	

<u>Lb.nr.2.</u> Cai Andersen	2.000 kr.
Del af matr. nr. 23e smst.	

<u>Lb.nr.3.</u> Steen Rømer Jørgensen	6.000 kr.
Matr. nr. 23f smst.	

<u>Lb.nr.4.</u> Knud Tolstrup	6.000 kr.
Del af matr. nr. 22g smst.	

I alt erstatning	<u>26.000 kr.</u>
------------------	-------------------

De tilkendte erstatninger forrentes fra datoen for fredningsnævnets afgørelse med en årlig rente svarende til den til enhver tid gældende diskonto, jf. naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 3.

Af den samlede erstatning på 26.000 kr. ekskl. renter udreder staten v/Miljø- og Energiministeriet 75% og Bornholms Amt 25 %, jf. naturbeskyttelseslovens § 49, stk. 3.

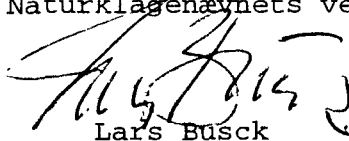
Naturklagenævnets afgørelse om erstatningsudmålingen kan efter naturbeskyttelseslovens § 45 påklages til Taksationskommissionen.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, Naturklagenævnets afgørelse er meddelt den klageberettigede.

Klage kan dog kun iværksættes af den ejer, som har påklaget fredningsnævnets afgørelse om erstatningsspørgsmålet til Naturklagenævnet eller for hvis vedkommende Naturklagenævnet har skærpet fredningsbestemmelserne. Afgørelsen kan tillige påklages af Miljø- og Energiministeriet og Bornholms Amtsråd.

Klage skal indgives skriftligt til Naturklagenævnet, der videresender klagen til Taksationskommissionen.

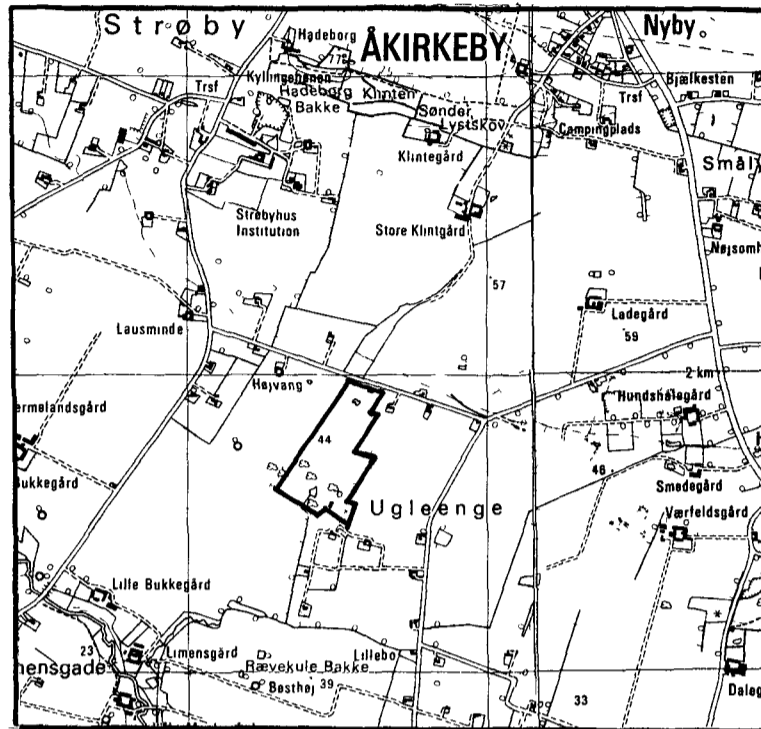
På Naturklagenævnets vegne



Lars Busck

Naturklagenævnets formand

Lokalitet med Salep Gøgeurt ved
Ugleenge, Åker.
Aakirkeby Kommune Bornholms Amt

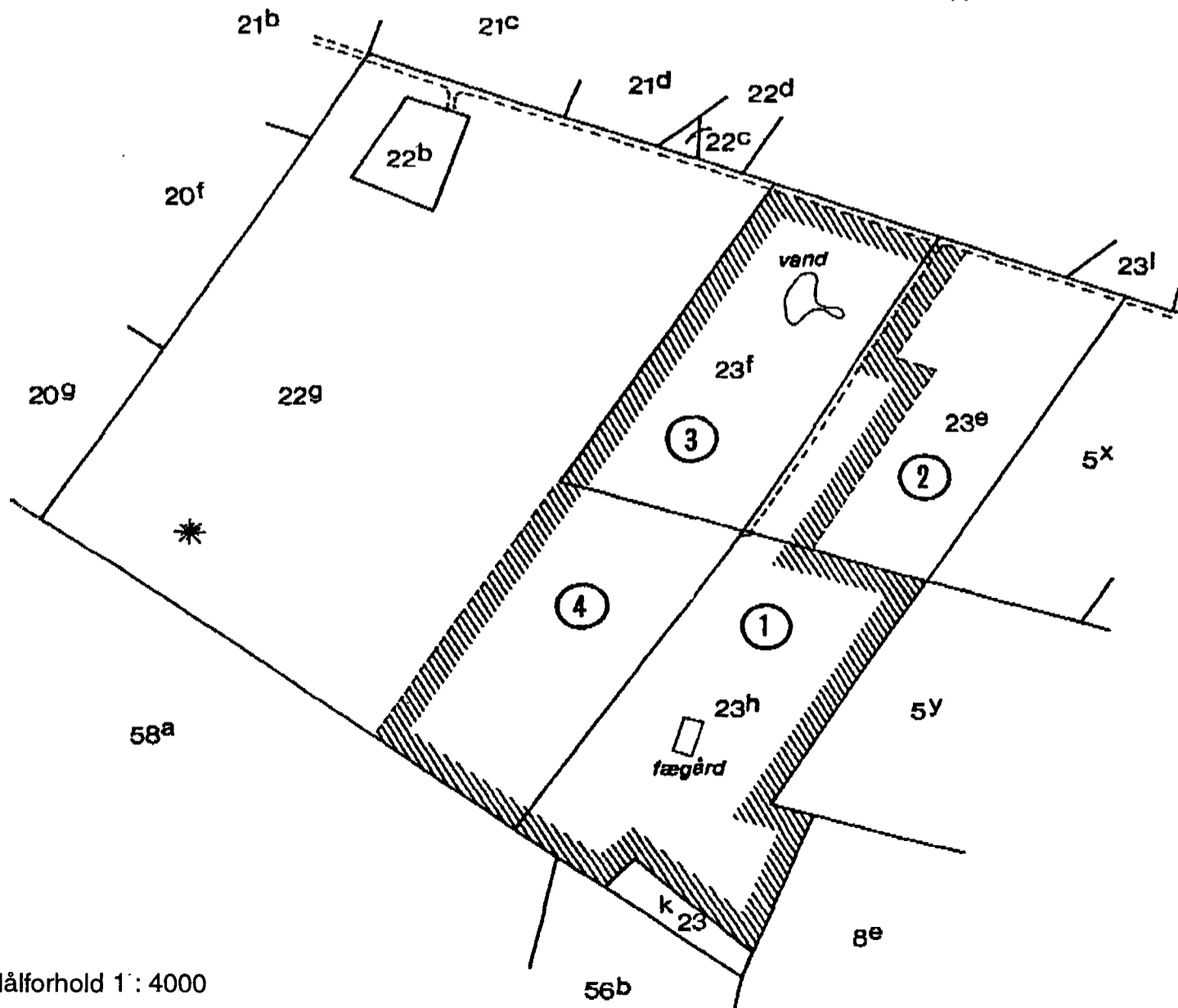
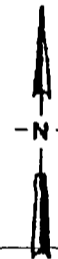


Udsnit af gi-kort (1 : 25000)

Signaturforklaring

 Fredningsgrænse

FREDNINGSKORT
NATURKLAGENÆVNETS
Fredningsafgørelse af oktober
1997 i sag nr. 97-111.400-0005



Målforshold 1 : 4000

Udarbejdet af Naturklagenævnet oktober 1997

(Rettet 16. oktober 1997)

Miljø- og Energi ministeriet
J.nr. SN 1996 - 1211/6-0008
23 OKT. 1997

FREDNINGSNÆVNET>

REG. NR. 7893.00

År 1996 den 31. juli afsagde fredningsnævnet for Bornholms amts
fredningskreds følgende

K E N D E L S E

i sag nr. 31/1995

Fredning af en lokalitet med
Salep Gøgeurt ved Ugleenge i
Aakirkeby kommune.

Miljø- og Energiministeriet
J.nr. SN 1996 - 1211/6-0008

20 AUG. 1996

Akt. nr. 1

Ved skrivelse af 18. juli 1995 har Danmarks Naturfredningsforening rejst fredningssag vedrørende et ca. 13 ha stort areal ved Ugleenge i Aakirkeby kommune. Arealet består af ejendommene matr. nr. 23-f og 23-hAaker og af en del af ejendommene matr. nr. 22-g og 23-e smst.

Under sagens behandling har Danmarks Naturfredningsforening begrænset forslaget til alene at angå et ca. 10 ha stort areal af de nævnte ejendomme.

Området, der ønskes fredet, er en del af Ugleenge, der er en af de på Bornholm forholdsvis sjældne ferske enge. På den centrale del af området, matr. nr. 23-h Aaker, findes en af Danmarks største bestande af Salep Gøgeurt og anses derfor for at være en enestående botanisk lokalitet. Midt i den centrale del af engen er resterne af en gammel fægård (dyrefold til kvæg i perioden 1819-1866). Fægården er den eneste fritliggende af den slags på Bornholm. Igennem den centrale del af engen løber en vandrig bæk. Grundfjeldet er mange steder synligt og mindre sten ligger spredt i området. Engen bærer endvidere præg af stenbrud, som på visse årstider fremstår som vandhuller. Fremtidig gødskning og sprøjtning i og omkring lokaliteten kan have en negativ indvirkning på vegetationen, herunder specielt på bestanden af Salep Gøgeurt. Såfremt områdets dyrknings-, afgræsnings- og plejepraksis ændres, kan der være fare for tilgroning og på længere sigt udslettelse af Salep Gøgeurt på lokaliteten.

Formålet med fredningen er primært at sikre Salep Gøgeurtens fortsatte bestand i området. Subsidiært er formålet at sikre naturhistoriske og landskabelige værdier, og fredningspåstanden går i det væsentlige ud på et forbud mod opdyrkning, sprøjtning, bebyggelse og på det centrale område gødskning.

Arealet, der foreslås fredet, ligger i landzone og er i regionplanen for Bornholms amt (1993-2005) udpeget som særligt jordbrugsområde. Arealet ligger i landzone.

Skov- og Naturstyrelsens kulturhistoriske kontor har i en skrivelse af 31. januar 1995 givet udtryk for, at det ville være en

udmærket idé, hvis der kunne gennemføres en arealfredning af området, så den helhed, fægården indgår i, vil kunne bevares.

Rejsningen af fredningssagen har været bekendtgjort den 26. juli 1995 og fredningsnævnet har afholdt besigtigelse og offentligt møde den 8. september 1995 samt et møde med de involverede myndigheder, foreninger og lodsejere den 28. juni 1996.

Besigtigelsen og det fremkomne på det offentlige møde gav anledning til, at sagen blev udsat med henblik på Danmarks Naturfredningsforenings overvejelser om bl.a. fredningens udstrækning, forslagetets bestemmelser om græsningstryk på det centrale område og om gødskningens omfang udenfor det centrale område.

Danmarks Naturfredningsforening udarbejdede på baggrund heraf et ændringsforslag, der begrænsede fredningen til det ovennævnte ca. 10 ha store areal, gav mulighed for et noget større græsningstryk på det centrale område, fastsatte grænser for gødskningen på arealerne uden for det centrale område og fastslog, at ikke blot fredningsnævnet skulle godkende beliggenheden, men også udformningen af læskure til kreaturer. Under mødet den 28. juni 1996 har Danmarks Naturfredningsforening og Bornholms Amt fremsat yderligere ændringsforslag om henholdvis afgræsning af det centrale område og naturplejen.

Ingen af lodsejerne har udtalt sig imod fredningsforslaget, således som dette forelå med ændringerne.

Bornholms Amt har anbefalet fredningsforslaget.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet finder, at fredningsforslaget bør gennemføres primært med henblik på at sikre en fortsat bestand af Salep Gøgeurt i området, men også af hensyn til at sikre naturhistoriske og landskabelige værdier i området, herunder miljøet omkring den gamle fægård på matr. nr. 23-h Aaker. Der bør til fremme af fredningens formål skabes mulighed for at foretage naturpleje i området.

Fredningen træder ikke i stedet for tilladelser m.v. efter naturbeskyttelsesloven eller anden lovgivning, jfr. naturbeskyttelseslovens § 38, stk. 6.

T H I B E S T E M M E S :

De på vedhæftede kort angivne arealer af ejendommene matr. nr. 23-f og 23-h Aaker og dele af ejendommene matr. nr. 22-g og 23-e Aaker pålægges følgende fredningsbestemmelser:

§ 1. Fredningens formål.

Formålet med fredningen er primært Salep Gøgeurtens fortsatte bestand i området. Subsidiært er formålet at sikre, at de naturhistoriske og landskabelige værdier i området bevares.

§ 2. Bestemmelser vedrørende bebyggelse.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og jagt-hytter. Fredningen er dog ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure for kreaturer, når beliggenheden og udformningen er godkendt af fredningsnavnet.

§ 3. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der ikke anlægges campingpladser, sportsanlæg, skydebaner, motorbaner eller oplags- og lossepladser. Der må ikke anbringes tårne, master, vindmøller, tankanlæg, hegn eller skæmmende indretninger. Endvidere må der ikke føres luftledningen hen over det fredede område. Der må ikke placeres campingvogne og lignende.

§ 4. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages opfyldning, planering eller afgravning. Sten må ikke fjernes fra arealet.

§ 5. Veje.

Der må ikke anlægges nye veje eller foretages omlægning af eksisterende veje.

§ 6. Vandløb og vandområder.

Tilstanden i de eksisterende vandområder må ikke ændres, herunder må vandområderne ikke rørlægges.

§ 7. Bevoksninger.

Arealerne må ikke yderligere tilplantes. Eksisterende skovarealer vedligeholdes og tilplantes med løvtræ. Plukhugst er tilladt.

§ 8. Arealernes drift.

Arealerne må ikke opdyrkes. Der må ikke sprøjtes med kemiske midler. Det centrale område (matr. nr. 23-h) med vedvarende græs må ikke gødskes andet end ved den naturlige gødning fra græssende kreaturer. Græsningstrykket på det centrale område må højst udgøre 1,5 storkreaturer pr. ha. De omkringliggende græsningsområder (dele af matr. nr. 23-e, 23-f og 22-g) må årligt gødskes med max. 72 kg N, 6 kg P og 21 kg K pr. ha. På det centrale område må afgræsning med får først finde sted efter den 1. juli.

§ 9. Offentlighedens adgang.

Offentligheden har i det omfang, der ikke er adgang til arealerne i medfør af naturbeskyttelseslovens § 24, kun ret til færdsel og ophold i området efter aftale med den enkelte ejer.

§ 10. Naturpleje.

Bornholms Amt kan foretage naturpleje og naturgenopretning til opfyldelse af fredningens formål. Herunder kan der fjernes beplantning og udsættes kreaturer til afgræsning. De udyrkede arealer plejes bedst ved høslæt eller afgræsning. Naturplejen og naturgenopretningen foretages uden udgift for ejerne af arealer-

ne og skal ske med ejerens tilladelse eller - hvis enighed ikke opnås - efter godkendelse af fredningsnævnet. Amtet kan give ejeren mulighed for selv at foretage den ønskede naturpleje.

Nævnets afgørelse er énstemmig.

Fredningsnævnets afgørelse kan påklages til Naturklagenævnet af:

- 1) ejere og brugere,
- 2) enhver der under sagen har givet møde for nævnet eller fremsat ønske om sagens afgørelse,
- 3) statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget, samt
- 4) organisationer m.v., som antages at have en væsentlig interesse i forslaget.

Klage indgives skriftligt til Naturklagenævnet, Vermundsgade 38 B, 2100 København K.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende, dog højst 4 uger fra offentlig bekendtgørelse af afgørelsen, jfr. naturbeskyttelseslovens § 43.

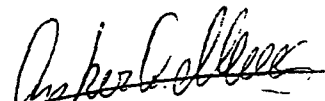
Søgsmål ved domstolene til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsen er meddelt klageren dog senest fra tidspunktet for offentlig bekendtgørelse.



Erik Nørregaard



F. Schønnemann



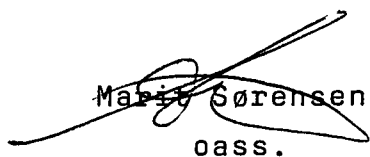
Anker Munk

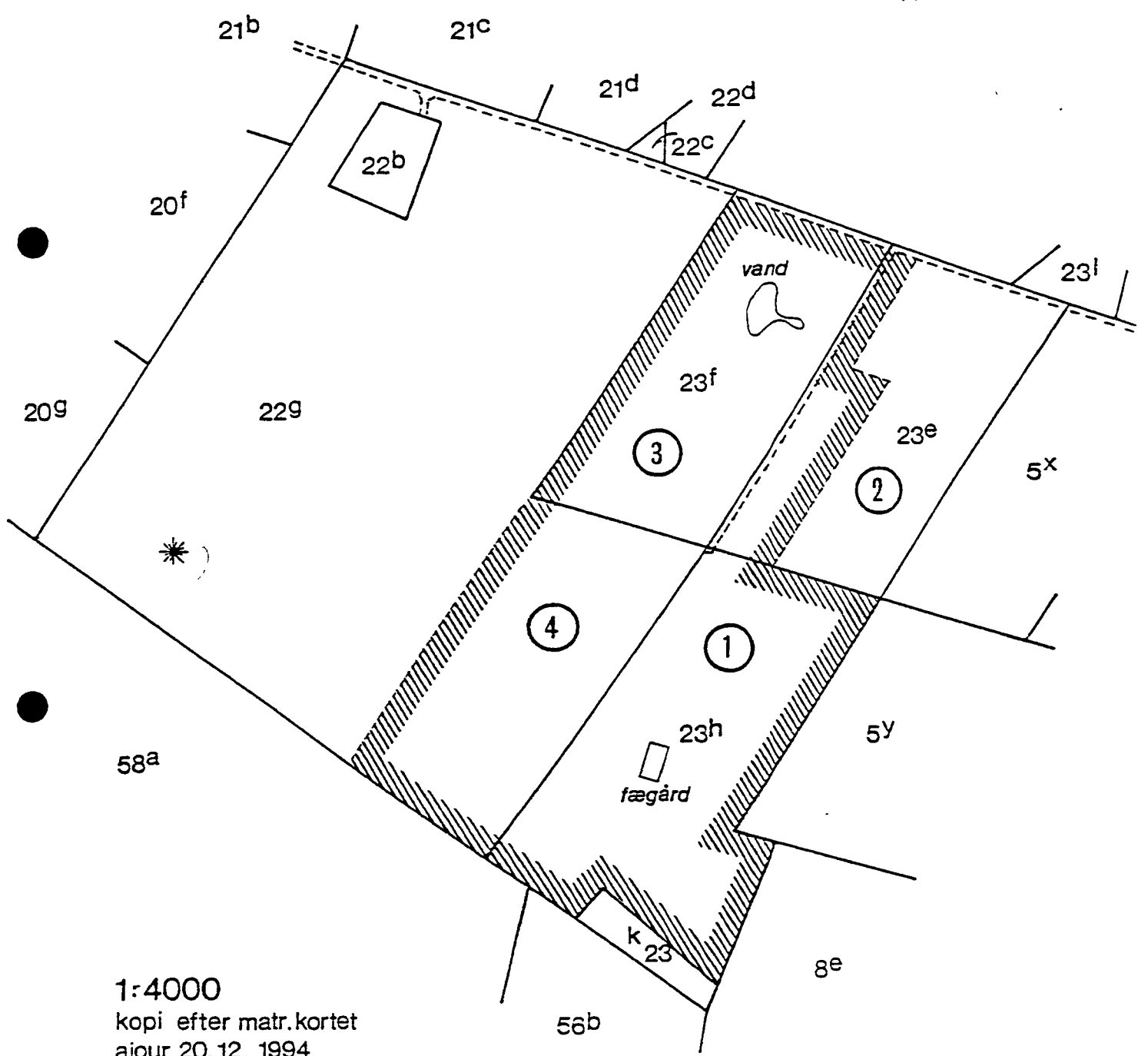
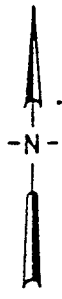
-o0o-

-o0o-

-o0o-

Udskriftens rigtighed bekræftes:
Fredningsnævnet for Bornholms amts fredningskreds,
den 16. august 1996.


Marit Sørensen
oass.



1:4000
kopi efter matr.kortet
ajour 20.12. 1994

REG. NR. 7893.00

År 1996 den 31. juli afsagde fredningsnævnet for Bornholms amts
fredningskreds følgende

K E N D E L S E

om erstatning i sag nr. 31/1995 om fredning af en lokalitet med
Salep Gøgeurt ved Ugleenge i Aakirkeby kommune.

Ved en samtidig hermed afsagt kendelse har fredningsnævnet truffet afgørelse om fredning af et ialt ca. 10 ha stort areal ved Ugleenge i Aakirkeby kommune.

De fredede arealer er en del af Ugleenga, der er en fersk eng med synligt grundfjeld og spor af tidligere tiders stenbrydning. Arealen består af matr. nr. 23-f og 23-h Aaker og dele af matr. nr. 22-g og 23-e smst.

Formålet med fredningen er primært at sikre en fortsat bestand af Salep Gøgeurt i området. Subsidiært er formålet at sikre områdets naturhistoriske og landskabelige værdier. Kendelsen går derfor i det væsentlige ud på et forbud mod opdyrkning, sprøjtning og bebyggelse samt på det centrale område (matr. nr. 23-h) tillige gødskning med andet end den naturlige gødning fra græssende kreaturer (og får).

De fredede arealer ligger i landzone og er i regionplanen for Bornholms Amt (1993-2005) udpeget som særligt jordbrugsområde. Matr. nr. 22-g, 23-f og 23-h udgør dele af nogle landbrugsejendomme, medens matr. nr. 23-e Aaker ikke er noteret som landbrug.

Matr. nr. 22-g 23-f og 23-h Aaker henligger som vedvarende græsarealer. På matr. nr. 23-e Aaker er der med mellemrum (7-8 år) foretaget omlægning af græsarealerne.

Ejendommen matr. nr. 23-h Aaker (område 1) har et areal på 3,6577 ha, der for hele arealets vedkommende er omfattet af fredningen. Matr. nr. 23-h udgør en del af den ialt 6,0900 ha store landbrugsejendom 8-e og 23-h Aaker.

Ejeren Niels Jacobsen har påstået sig tilkendt erstatning for forringet ejendomsværdi efter nævnets nærmere bestemmelse og oplyst, at det fredede areal hidtil er anvendt til græsningsareal for kvier.

Ejendommen matr. nr. 23-e Aaker (område 2) har et samlet areal på 2,8704 ha, hvoraf 0,8 ha omfattes af fredningen.

Ejeren Cai Andersen har krævet erstatning for forringet ejendoms-
værdi som følge af begrænsningerne i mulighederne for at udnytte
arealet. Han har henvist til, at ejendommen ikke er en landbrugs-
ejendom, og at den har en grundværdi på 17.678 kr. pr. ha, hvil-
ket er dobbelt så meget som grundværdien af de omkringliggende
arealer.

Ejendommen matr. nr. 23-f Aaker (område 3) har et areal på
2,7904 ha, der for hele arealets vedkommende er omfattet af fred-
ningen. Arealet udgør en del af den ialt 38,4713 ha store land-
brugsejendom Ladegård, matr. nr. 23-a, 23-f Aaker og 259-d Aakir-
keby markjorder.

Ejendommen matr. nr. 22-g Aaker (område 4) har et samlet areal på
13,2886 ha, hvoraf 2,7 ha omfattes af fredningen. Matr. nr. 22-g
udgør en del af den ialt 72,1453 ha store landbrugsejendom St.
Klintegård, matr. nr. 8-g, 22-a, 5-y, 21-c og 22-g Aaker samt
350 b, 355, 351-b og 361-d Aakirkeby markjorder.

Ejeren af matr. nr. 23-f Steen Rømer Jørgensen og ejeren af matr.
nr. 22-g Knud Tolstrup har krævet erstatning for fredningen med
de deraf følgende begrænsninger i at udnytte arealerne.

Fredningsnævnet finder, at der kun er muligt at foretage en be-
grænset landbrugsmæssig udnyttelse af Niels Jacobsens ejendom
matr. nr. 23-h. ejendommen kan naturligt kun anvendes til græs-
ning i en ikke særlig intensiv grad. Da fredningsbestemmelserne
imidlertid begrænser græsningstrykket i forhold til det hidtidige
maximalt mulige kviehold på ejendommen og mulighederne for at
holde får, findes fredningen at påføre ejendommen ulemper, der
ikke er dækket af minimumserstatningen på 1.000 kr. pr. ha. Er-
statningen fastsættes derfor skønsmæssigt til ialt 6.000 kr.

Ejendommen matr. nr. 23-e er en fritidsejendom, der efter sin
størrelse og beliggenhed i landzone og i et område udlagt til
særlige jordbrugsformål ikke kan udnyttes erhvervsmæssigt. Næv-
net finder ikke, at der har bestået mulighed for en væsentlig an-
den anvendelse af arealet end den hidtidige og finder ikke, at
ejeren Cai Andersen ved pålæg af dyrkningsforbud og sprøjt-

ningsforbud på 0,8 ha påføres en forringelse af ejendommens handelsværdi. Nævnet fastsætter derfor erstatningen til minimumserstatningen på 1.000 kr.

For såvidt angår Knud Tolstrups og Steen Rømer Jørgensens ejendomme matr. nr. 22-g og 23-f finder nævnet ikke, at den fremtidige anvendelse af de fredede arealer adskiller sig væsentligt fra den hidtidige anvendelse, idet en opdyrkning af disse arealer heller ikke hidtil har fundet sted. Erstatningen for pålæg af dyrknings- og sprøjtningforbud, hvoraf sidstnævnte næppe konkret har nogen betydning, fastsættes derfor for begge ejendommens vedkommende til minimumserstatningen på 1.000 kr. pr. ha eller for begge ialt 3.000 kr.

De tilkendte erstatninger forrentes fra kendelsens dato og udbetales med en årlig rente svarende til Danmarks Nationalbanks diskonto.

Det samlede erstatningsbeløb udredes efter naturbeskyttelseslovens § 49, stk. 3, af staten med 3/4 og af Bornholms Amt med 1/4.


Nævnets afgørelse er énstemmig.

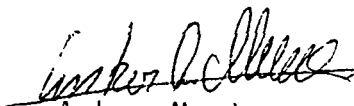
Fredningsnævnets afgørelse kan påklages til Naturklagenævnet af ejere, hvis erstatningskrav er påkendt samt af Miljøministeren og Bornholms Amt, jfr. naturbeskyttelseslovens § 43.

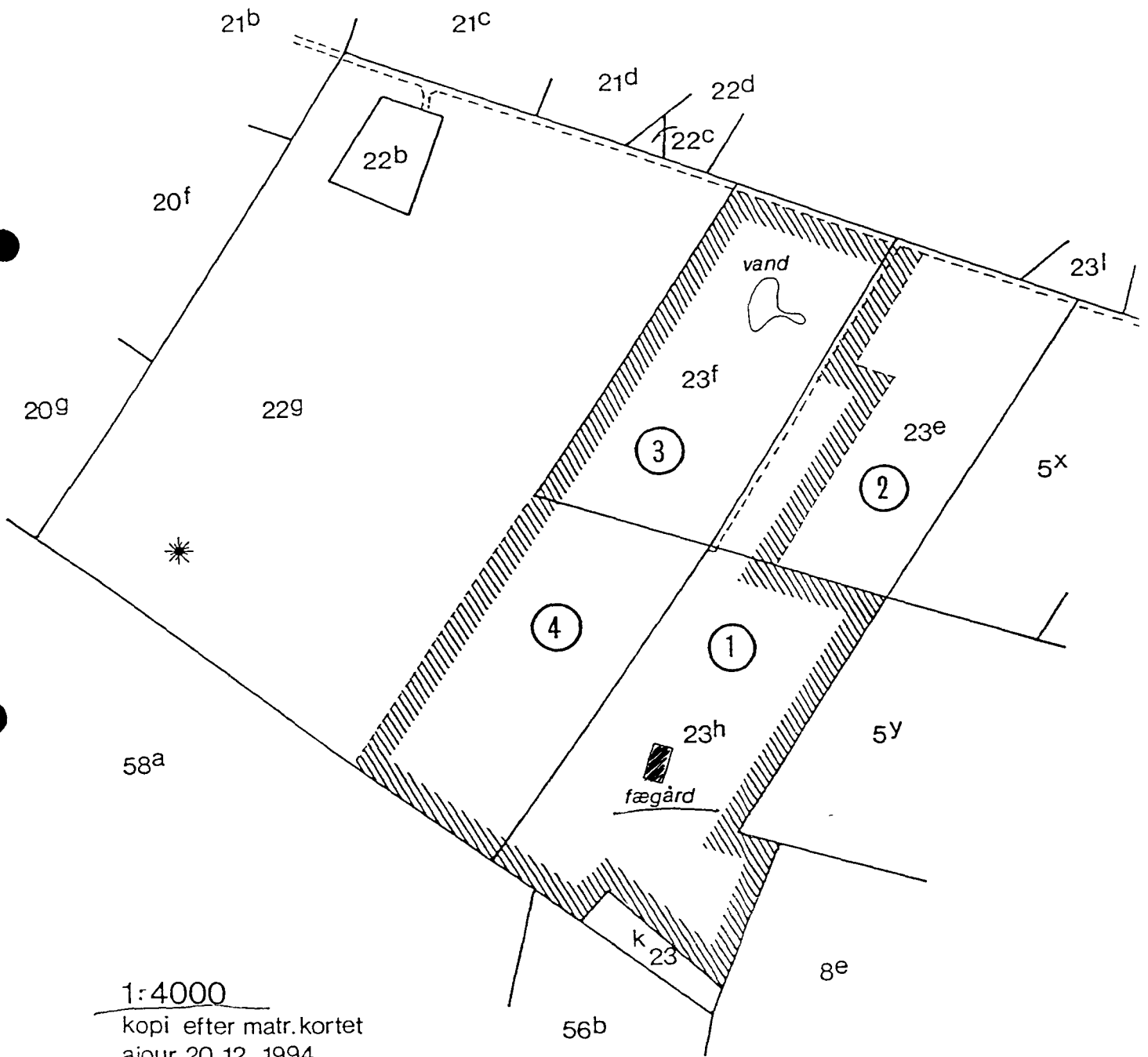
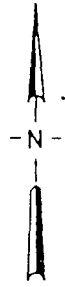
Klagen indsendes til Naturklagenævnet, Vermundsgade 38 B, 2100 København Ø, inden 4 uger fra den dag, kendelsen er meddelt den pågældende, dog senest fra tidspunktet for offentlig bekendtgørelse af kendelsen.

Søgsmål ved domstolene til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsen er meddelt klageren dog senest fra tidspunktet for offentlig bekendtgørelse.


Erik Nørregaard

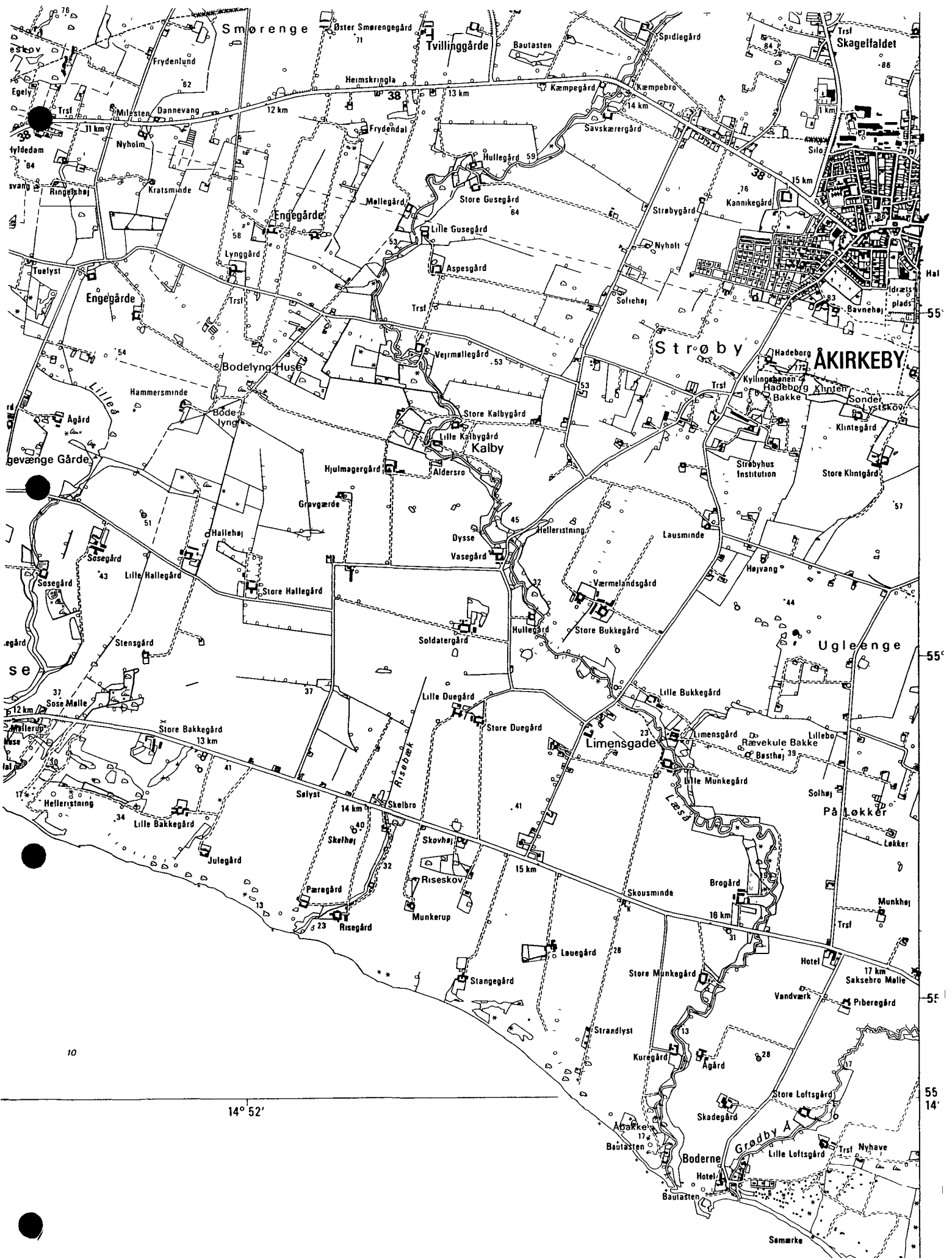

F. Schønnemann


Anker Munk



1:4000

kopi efter matr.kortet
ajour 20.12.1994



• FEGÅRD

1:25.000

FREDNINGSNÆVNET FOR BORNHOLM

Damgade 4 A
3700 Rønne
Tlf. 5695 0145

Bornholms Regionskommune

bornholm@fredningsnaevn.dk
www.fredningsnaevn.dk
J.nr. FN-BOR-02-2017
Den 14. februar 2017

Overfor fredningsnævnet er der ansøgt tilladelse til afgravning af jord og oprensning af stenbrud i forbindelse med en udvidelse af "Slæbet" ved Klintebakken syd-vest for Natur Bornholm, matr.nr. 275-b Aakirkeby Markjorder, og etablering af stier og oprensning af stenbrud ved Ugleenge, matr.nr. 23-f Aaker og terrænændringer samt etablering af trappe ved stenbrud ved Læsåen nær Limensgaden, matr.nr. 196-d Aaker. Projektet indgår i et rekreativt projekt kaldet "Linjer i Landskabet" i og omkring Aakirkeby og er nærmere beskrevet i det materiale, der er sendt til fredningsnævnet.

De tre ejendomme, som ansøgningen angår, er markeret på følgende kort med (1) for matr. 275-b, Aakirkeby Markjorder, (2) for matr.nr. 23-f, Aaker, og (3) for matr.nr. 196-d, Aaker.



Sagens oplysninger

Det fremgår af sagen, at de omhandlede 3 ejendomme er omfattet af hver deres fredningsdeklarationer.

Matr.nr. 275-b Aakirkeby Markjorder er omfattet af fredningsnævnets afgørelse af 11. september 1989 om fredning af Klintebakken. Af deklarationen fremgår blandt andet:

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål

at sikre og fastholde de geologiske værdier i området

at sikre og udbygge anskueligheden af områdets geologiske værdier

at bevare og udbygge kvaliteten af de naturtyper, som knytter sig til Klintebakken (Hadeborg Bakke)

at muliggøre en herfor fornøden drift og pleje af de fredede arealer

§ 3. Terrænændringer.

Ændringer i terrænet eller terrænformerne, udnyttelse af forekomster i jorden samt opfyldning og planering er ikke tilladt.

Med henblik på at anskueliggøre de geologiske forhold skal terrænændringer m.v. dog kunne foretages som et plejeindgreb.

Matr.nr. 23-f Aaker er omfattet af fredningsdeklaration fra 1997 omfattende en lokalitet med salep gøgeurt, hvoraf blandt andet fremgår:

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at sikre Salep Gøgeurtens fortsatte bestand i området. Fredningen har endvidere til formål at sikre bevaring og forbedring af de natur- og kulturhistoriske samt de landskabelige værdier i området.

§ 5. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages opfyldning, planering, afgravning eller henkastning af affald o. lign. Sten må ikke fjernes fra arealet og planter og urter må ikke plukkes eller opgraves, medmindre det sker som led i naturplejen, jf. § 11.

§ 7. Vandløb og vådområder.

Eksisterende åbne vandløb må ikke rørlægges eller omlægges, og tilstanden af eksisterende søer og vandhuller må ikke ændres.

Matr.nr. 196-d Aaker er omfattet af Læsåfredningen fra 1976, hvoraf blandt andet fremgår:

Terrænformerne må ikke ændres ved afgravning eller opfyldning eller lignende.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 13. februar 2017.

Bornholms Regionskommune, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet og Foreningen Bornholm har alle anbefalet det ansøgte.

Miljøstyrelsen har vurderet, at det ansøgte ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnets afgørelse

I medfør af § 50, stk. 1 i naturbeskyttelsesloven meddeler nævnet herved dispensation til udførelse af det ansøgte projekt.

For så vidt angår matr.nr. 275-b Aakirkeby Markjorder, har nævnet navnlig lagt vægt på, at det ansøgte i overensstemmelse med fredningens formål tjener til at udbygge og sikre anskueligheden af områdets geologiske værdier, og at det ansøgte ikke hindrer varetagelsen af fredningens øvrige formål.

For så vidt angår matr.nr. 23-f Aaker og matr.nr. 196-d Aaker, har nævnet lagt vægt på, at projektet, der på disse ejendomme i det væsentlige omfatter en plejeforanstaltning lignende oprensning af stenbrud samt en bedre anskueliggørelse af de fredede lokaliteter, ikke strider mod formålet med fredningsbestemmelserne, der hviler på de pågældende ejendomme.

Nævnets afgørelse er enstemmig.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet. Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Nævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet. Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Modtagere af denne afgørelse

Kopi af denne afgørelse er sendt til Miljøstyrelsen, Bornholms Regionskommune, Danmarks Naturfredningsforening, Foreningen Bornholm, Friluftsrådet og Dansk Ornitologisk Forening.

Henrik Engell Rhod